

Tielaitos

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1993

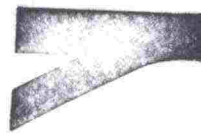
Tielaitos
Keskushallinto

Doktrin:
Näkökulma

Helsinki 1994

Keskushallinto
Esikunta

08 TIEL / TOI

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 940388
Nidenro: 940555

Toimintakertomus vuodelta 1993

Tielaitos
Esikunta

Helsinki 1993

Julkaisua saatavana
Tielaitos, Esikunta

Keskushallinto
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puh.vaihde (90) 148 721

Sisältö	Sivu
<u>1. KATSAUS TOIMINTAAN</u>	<u>5</u>
1.1. Toiminta-ajatus ja organisaatio	
1.2. Toimintaympäristön muutokset	
1.3. Henkilöstö	
1.4. Tienpidon rahoitus ja investoinnit	
1.5. Kansainvälinen toiminta	
<u>2. TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN</u>	<u>8</u>
2.1. Tielaitoksen tulostavoitteet	
2.2. Tavoitteiden toteutuminen	
<u>3. TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN TARKASTELU</u>	<u>11</u>
3.1. Talousarvion toteutuminen	
3.2. Taloudellinen tulos	
<u>LIITTEET</u>	<u>15</u>

1. KATSAUS TOIMINTAAN

1.1. Toiminta-ajatus ja organisaatio

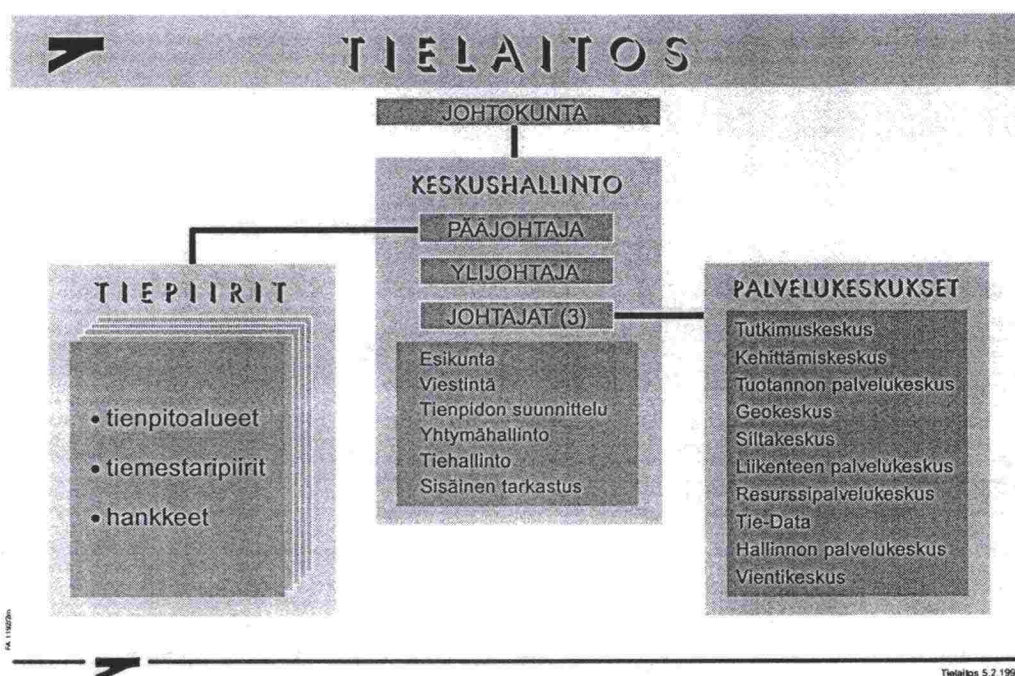
Tielaitos toimii liikenneministeriön alaisuudessa. Tielaitos vastaa yleisistä teistä ja luo tienkäyttäjille edellytyksiä turvalliseen ja sujuvaan liikumiseen. Tämä tapahtuu huolehtimalla hoito- ja ylläpitotoimenpiteiden kunnosta ja liikennöitävyydestä sekä kehittämällä tieverkkoa muuttuvan liikenteen vaatimuksia vastaavaksi.

Kertomusvuonna tielaitoksen organisaatiota kehitettiin voimakkaasti. Vuoden alussa vanha tiehallitus keskusvirastona lakkautettiin ja tilalle tuli tielaitoksen keskushallinto ja kymmenen erillistä palvelukeskusta. Tielaitos siirtyi entistä suurempiin alueellisiin tulosyksiköihin eli tiepiireihin. Vuonna 1994 alussa maa oli jaettu yhdeksään tiepiiriin. Muutoksilla tähdättiin kustannuksia alentaviin rakenteisiin.

Tielaitoksen korjaamotoiminnan muuttaminen liikelaitokseksi valmistettiin vuoden 1993 aikana. Tielaitoksen korjaamoista muodostetaan 1.7.1994 lukien Valtion korjaamo - liikelaitos.

Vientitoiminnan yhtiöittämisestä tehtiin esitys liikenneministeriölle. Lähinnä tiealan suunnitteluvientiä varten perustettavaa osakeyhtiötä on sittemmin valmisteltu liikenneministeriössä.

Tielaitoksen organisaatio

Tielaitoksen sisäistä tulosohjausta kehitettiin ottamalla käyttöön tuotantosopimuskokeilu Turun ja Keski-Suomen tiepiireissä. Tuotantosopimuksella keskushallinto tilaa tiepiiriltä teiden hoitopalvelut ja kuntotason, viranomaispalvelut sekä valtakunnalliset ja alueelliset tieverkon kehittämishankkeet. Tuotantosopimuskokeilu laajennettiin kaikkiin tiepiireihin vuoden 1994 alussa.

Tienpidon ja tielaitoksen visioiden valmistelu käynnistyi. Liikenneministeriön johdolla selvitettiin myös tielaitoksen toimintojen liikelaitostamista ja yhtiöittämistä. Työryhmien selvitykset valmistuivat vuoden 1994 alussa.

1.2. Toimintaympäristön muutokset

Vuosi 1993 oli jo kolmas peräkkäinen vuosi, jolloin Suomen bruttokansantuote pieneni. Laskua oli kertomusvuonna 2,6%. Vuodesta 1991 alkaen BKT on pienentynyt kaikkiaan 13 % ja yksityinen kulutus yli 14 %. Taloudellisen laman vaikutus tieliikenteeseen on ollut vähäinen. Vuodesta 1991 liikenne on vähentynyt 3,0 %. Kertomusvuonna vähennys oli 1,1 %.

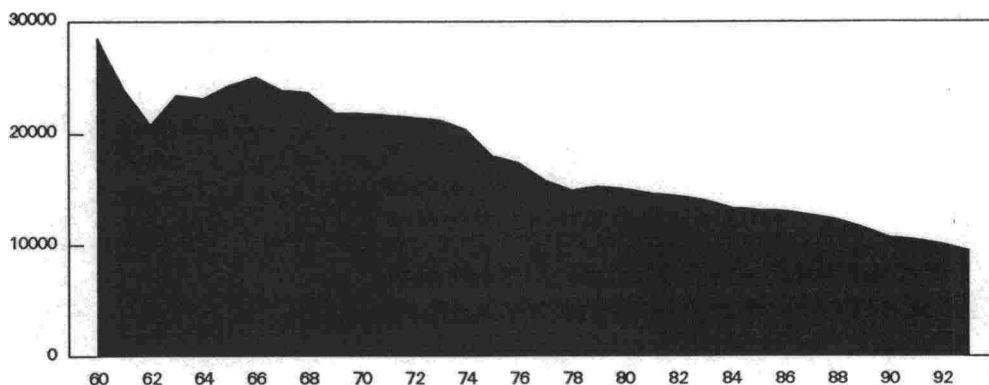
Eräiden liikenteeseen vaikuttavien tekijöiden sekä liikennesuoritteen kehitystä (muutos %/v) on kuvattu seuraavassa taulukossa:

	1991	1992	1993
BKT	-6,4	-3,5	-2,6
Kotitalouksien tulot	1,8	-3,7	-4,5
Yksityinen kulutus	-3,7	-5,3	-4,7
Liikennemenot	-11,2	-7,8	2,0
- yks.kulkuneuvojen hankinta	-33,5	-31,8	-19,0
- yks.kulkuneuvojen käyttö	-2,1	0,0	9,0
Säästämisaste	8,2	9,4	9,4
Liikennesuorite	-1,6	-0,2	-1,1

1.3. Henkilöstö

Henkilöstön määrä supistui kaikilla hallinnon tasoilla. Tielaitoksen henkilöstö oli vuoden 1993 lopussa 9500. Määrä on 620 henkilöä (6 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Keskushallinnon, palvelukeskusten ja piirikonttoreiden henkilömäärä oli yhteensä noin 2000. Vähennystä edellisestä vuodesta oli 130 henkilöä (6 %).

Tielaitoksen oma henkilöstö 1960-93

Tielaitoksen työkohteissa työllistettiin kertomusvuonna oman henkilöstön lisäksi urakoitsijoiden yms. työvoimaa noin 3600 henkilöä. Lisäksi työllistettiin työllisyyslain tarkoittamia pitkäaikaistyöttömiä keskimäärin 770 henkilöä.

1.4. Tienpidon rahoitus ja investoinnit

Tienpitoon myönnettiin vuonna 1993 määrärahoja työllisyystyöt ja työsiirtolatyöt mukaan lukien yhteensä 5853 milj.mk.

Momentti	Milj. mk
Perustienpito	3789
Talonrakennukset	29
Tieverkon kehittäminen	1584
Vieraat työt	100
Maanlunastukset	198
Työsiirtolatyöt	4
Työllisyystyöt	149
Myönnöt yhteensä	5853

Vuodelle 1993 siirtyi käytettäväksi edellisten vuosien tienpidon määrärahoja yhteensä 665 milj. mk, joten kertomusvuonna oli käytettävissä määrärahoja yhteensä 6518 milj. mk.

Vuodelle 1994 siirtyi käytettäväksi yhteensä 874 milj. mk. Suuri siirtävien erien määrä johtui osin tierakentamisen poikkeuksellisen alhaisesta hintatasosta ja tielaitoksen toiminnan tehostumisesta. Tielaitos

varautui kertomusvuonna säästämällä perustienpidon toimintamenoista, jotta voitiin varautua vuoden 1994 aleneviin rahoituskehyksiin.

Tielaitoksen käyttöomaisuus oli 1473,6 milj.mk., mistä rakennuksiin sidottu omaisuus oli 789,8 milj.mk ja kalustoon 578,7 milj.mk. Kertomusvuoden aikana investoitiin rakennuksiin 44,2 milj.mk, kalustoon 148,2 milj.mk ja maa-alueisiin 196,7 milj.mk. Vuonna 1992 vastaavat investoinnit olivat 33,8 milj. mk, 167,2 milj. mk ja 233,0 milj. mk.

1.5. Kansainvälinen toiminta

Tielaitoksen toiminta ulkomailla vilkastui kertomusvuonna. Pohjoismaisten yhteysien, kansainvälisen järjestötoiminnan sekä kehitysyhteistyön rinnalle nousi lähialueyhteistyö. Järjestötoimintaa ja lähialueyhteistyötä lisäsivät erityisesti Itä-Euroopan muutokset ja Euroopan yhdentymiskehitys.

Tielaitos teki yhteistyösopimukset useiden maiden tielaitosten kanssa. Suomen ja USA:n liittovaltion tielaitoksen välisen sopimuksen perusteella perustettiin Tieteknologian tietokeskus FinnT2.

Tielaitoksessa toimivaan kansainväliseen koulutukseen ja valmennukseen erikoistunut koulutusyksikkö IHME (Institute for Highway and Maritime Education). Järjesti liikennealan kursseja kotimaassa ja ulkomailla.

2. TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Tielaitoksen tulostavoitteet

Liikenneministeriö asetti (1.2.1993) tielaitokselle seuraavat tavoitteet:

- Tielaitoksen toimin vähennetään ainakin 45 henkilövahinko-onnettomuutta. Yleisten teiden henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on alle 4300.
- Kunnossapitoluokan Isk, Is ja I teillä (paljaana pidettävät päätiet ja muut vilkkaasti liikennöidyt tiet) talvihoidon tavoitetason alitus on korkeintaan 12 %.
- Kestopäällysteisillä pääteillä (valta- ja kantatiet) ei ole päällystyskauden päätyttyä yli 20 mm:n urasyvyvyyksiä. Pinnaltaan huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä on enintään 8300 km siten että niistä rakenteeltaan huonokuntoisia on enintään 1700 km.

- Tielaitos vähentää tieliikenteestä pohjavedelle aiheutuvia haittoja ja meluhaittoja sekä parantaa taajamien liikenneympäristöjä. Tielaitoksen yksiköiden toimintatavoitteet määritellään ympäristöpolitiikan pohjalta.
- Tielaitoksen kokonaistaloudellisuus paranee 1,0 %.
- Tielaitoksen yleiskustannukset ovat enintään 608 Mmk.
- Tielaitoksen toiminnan tulosprosentti on vähintään 5 % ja sidotun pääoman kiertonopeus yli 1,1.

2.2. Tavoitteiden toteutuminen

Tielaitos saavutti pääsääntöisesti hyvin liikenneministeriön sille asettamat tulostavoitteet.

Liikenneturvallisuustavoite toteutui erittäin hyvin. Henkilövahinko-onnettomuuksien ennakoarvio oli 3299. Tielaitoksen toimin saavutettiin kaikkiaan 74 henkilövahinko-onnettomuuden vähenemä. Perustienpidon puolella näitä laskettiin olevan 48 ja avattujen kehittämishankkeiden vaikutukseksi laskettiin 26 henkilövahinko-onnettomuutta.

Talvihoidon tasotavoite toteutui hyvin. Tavoitetason alituksia tapahtui keskimäärin 12 %, mikä oli juuri tavoitteen mukainen totetuma.

Vuosi oli vaikeusasteeltaan keskimääräistä helpompi. Kustannuksia kuvaavan sääindeksin arvo oli 87 (keskimääräisen talven indeksi on 100.) Tämä ei välttämättä kerro talven vaikeudesta kunnossapidon laatuajattelun näkökulmasta. Kuitenkin voidaan katsoa, että sää enemmänkin suosi kuin haittasi tavoitteen toteutumista.

Vuonna 1993 tavoitteen paljaana pidettävä tieverkko oli vuoteen 1992 verrattuna supistunut n. 3000 km. Kuopion ja Pohjois-Karjalan piireissä oli syksyllä suolaamattomuuskokeilu.

Tiestön kuntotavoite toteutui kokonaisuutena erittäin hyvin.

Kestopäällysteisillä päätteillä ei ollut kauden jälkeen ylisuuria uria, osatavoite saavutettiin jo neljäntenä vuonna peräkkäin. Päällystyspi-tuus koko tieverkolle oli noin 6 960 km (6 330 km vuonna 1992).

Pinnaltaan huonokuntoisia päällystettyjä teitä oli 7 638 km (tavoite enintään 8300 km). Pintakunto parani 580 km eli osatavoite saavutettiin erittäin hyvin. Pintakunto mitataan palvelutasomittarilla (urat ja tasaisuus) ja inventoimalla vauriot. Mittausten kattavuus on jo yli 90 %.

Puuttuva tieto lasketaan malleilla vuoden 1994 alusta. Tulevaisuudessa kunnan arvioinnissa käsitellään koko päällystettyä tiepituutta.

Rakenteeltaan huonokuntoisten teiden määrä on vähentynyt noin 900 kilometriin vuoden 1993 aikana. Vähentymisen ovat mahdollistaneet tehokkaat ja oikein kohdistetut kunnostus- ja peruskorjaustyöt sekä parantunut uuden-aikaisen mittaustiedon kattavuus ja laatu. Kantavuustiedon kattavuus on 97 %, ja mittauksista jo 92 % on tehty pudotuspainolaitteella. Rakennetavoite oli liian pessimistinen, mutta nyt lienee saavutettu kuntotilanne, josta eteenpäin kantavuustilanne nykyisellä toimenpidemäärällä pysyy vakaana.

Ympäristötavoite toteutui tyydyttävästi. Toimenpidetavoite toteutui pääosin, mutta osasta piirejä puuttui edelleen ympäristöpolitiikka.

Laitostason tavoitetta ei täysin saavutettu, koska tiepiirien omat tulostavoitteet tukivat laitoksen tulostavoitetta riittämättömästi.

Liiketalouden tavoitteet toteutuivat erittäin hyvin, vaikkakin kaikki alatavoitteet eivät toteutuneet. Tielaitoksen **toiminnan tulosprosentti** oli 8,4 % tuotoista. **Sidotun pääoman kiertonopeus** oli 1,12. Palkkakulut vähenivät 7,2 %. Vaihto-omaisuuden vähentämisen tavoite ei toteutunut, vaikka vähennystä olikin 9,4 %. Käyttöomaisuuden vähenemä jäi vain 0,7 %:iin.

Kokonaistaloudellisuustavoite toteutui erittäin hyvin. Kokonaistaloudellisuus parani 3,6 %, kun tavoitteena oli 1,0 %. Vuonna 1992 kokonaistaloudellisuus parani 9,8 %. Kokonaistaloudellisuusmittarin osatekijöistä rakentamisen taloudellisuus parani 9,3 %, mutta kunnossapidon taloudellisuus sen sijaan huononi 4,7 %. Organisaatiokustannusten suhteellinen osuus kokonaiskustannuksista aleni 4,6 %.

Yleiskustannustavoite saavutettiin myös erittäin hyvin. Toteutuma oli 556,9 Mmk, kun tavoite oli 608 Mmk. Tavoitteeseen nähden vähennyistä on 51,1 Mmk (8,4 %). Yleiskustannukset vähenivät vuodesta 1992 reaalisesti 62,3 Mmk:aa (10 %).

Liikenteen sujuvuudelle ei asetettu vuositason tulostavoitetta. Liikenteen sujuvuudelle asetetun päämäärän mukaan ruuhkautuvia päätteitä tulisi olla alle 1 200 km vuoteen 1996 mennessä. Liikenteen sujuvuus on hieman parantunut vuodesta 1992. Liikenteelle avatut kehittämishankkeet ovat vähentäneet ruuhkaa noin 30-40 km. Lisäksi liikenne on vähentynyt noin 1 %. Kokonaisuudessaan ruuhkautuvat päätiet ovat vähentyneet noin 80 km.

Henkilöstömenojen 4 %:n yleinen säästötavoite toteutui.

Tielaitoksen hyvä kokonaistulos oikeuttaa jakamaan tulospalkkiota 2,1 % tielaitoksen palkkasummasta. Henkilökohtainen tulospalkkio määräytyy lisäksi yksikön onnistumisesta.

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN TARKASTELU

3.1. Talousarvion toteutuminen

Tielaitokselle myönnettiin vuoden 1993 talousarvion pääluokan 31.24 (Tielaitos) määrärahoja yhteensä 5 585,1 milj. mk. Kun edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat otetaan huomioon, oli pääluokan 31.24 määrärahoja käytössä yhteensä 6 376,3 milj. mk, mikä on 252,4 milj. mk vähemmän kuin vuonna 1992.

Nettobudjetointi tuli mahdolliseksi rajoitetusti vuonna 1993. Yleisten teiden perustienpidon momentti 31.24.21 maksullisen palvelutoiminnan ja erillisten sekalaisten tulojen osalta oli nettobudjetoitu. Budjetointitavan muutoksen yhteydessä julkisten palvelujen vienti ja kehitysyhteistyöprojektit siirrettiin perustienpidon momentille. Aikaisemmin kehitysyhteistyöprojektien kustannukset veloitettiin virastojen välisinä sisäisinä siirtoina.

Perustienpidon määrärahaa oli käytössä yhteensä 4 146,8 milj. mk, josta 358,8 milj. mk edellisiltä vuosilta siirtyviä saldoja. Vuodelle 1994 siirtyi 435,9 milj. mk eli 10,5 %.

Perustienpidon momentille nettoutettavista 95,1 milj. mk:n tuloista maksullisen toiminnan osuus oli 67,2 milj. mk, josta kehitysyhteistyöprojektien ja vientipalvelujen laskutusta oli yli 50 %. Kehitysyhteistyömäärärahojen supistumisen vuoksi tämän toiminnan tulot jäivät kuitenkin arvioitua pienemmiksi.

Tieverkon kehittämisen määrärahaa oli käytössä 1 889,9 milj. mk, josta 305,9 milj. oli edellisten vuosien siirtyviä saldoja. Vuodelle 1994 siirtyi 438,5 milj. mk eli 23,2 %. Normaalia suurempi saldo selittyi osaksi sillä, että viidennessä lisätalousarviossa laitokselle myönnetty 80,0 milj. mk:n määräraha saatiin käyttöön vasta joulukuussa.

Tienpitoon osoitettuja työllisyysmäärärahoja oli tielaitoksen käytössä yhteensä 174,5 milj. mk, johon sisältyi 25,2 milj. mk edellisten vuosien määrärahoja. Määrärahasta siirtyi vuodelle 1994 37,3 milj. mk. Lisäksi työllistämisvelvoitteiden hoitoon oli käytettävissä työllisyysperusteisia määrärahoja yhteensä 70,9 milj. mk.

Talousarvion pääluokassa 31.25 (valtionavut) myönnettyjä määrärahoja siirtyvät erät mukaan lukien oli käytössä yhteensä 205,1 milj. mk. Tästä käytettiin 172,6 milj. mk eli 87,1 %. Yksityisteiden tekemisen määrärahasta siirtyi vuodelle 1994 lähes puolet, koska eduskuntakäsittelyssä määräraha kaksinkertaistui. Lisäksi tielaitoksen käyttöön osoitettiin työllisyysperusteista valtionapua investointeihin 8,6 milj. mk.

3.2. Taloudellinen tulos

Tuloslaskelma ja tase perustuvat tielaitoksen sisäiseen laskentaan eivätkä ne kaikin osin täytä ulkoisen kirjanpidon vaatimuksia. Laskelmia on kehitetty tulosohjauksen välineiksi vuodesta 1991 lukien ja niihin on vuosittain tullut muutoksia. Kun hallinnollinen kirjanpito uudistuu, toimintakertomuksessa tullaan esittämään virallisen mallin mukainen tuloslaskelma ja tase.

Toiminnan tulos oli 568,8 Mmk vuonna 1993. Tuloksesta 300 Mmk arvioidaan muodostuneen hintatason laskusta ja 270 Mmk oman toiminnan tuottavuuden paranemisesta. Urakoitsijoiden välinen hintakilpailu vaikutti alhaisiin urakkahintoihin. Kasvua oli edellisestä vuodesta 108,9 Mmk (23,7 %). Tuloksen kasvu oli samaa suuruusluokkaa, kuin palkkojen ja sosiaalikulujen säästöt (121,2 Mmk). Suhteellinen kannattavuus eli tulosprosentti parani 7,1 %:sta 8,4 %:iin.

Tuotot olivat yhteensä 6740,3 Mmk. Tuottojen kasvu (3,6 %) tuli lähes kokonaan liikenteelle valmistuvista teistä (217 Mmk). Kolme suurinta liikenteelle valmistunutta hanketta (Tikkurila-Hakunila, Valkoisenlähteentie-Hyrylä ja Vierumäki-Lusi) muodostivat n. 1000 Mmk:n eli kolmanneksen liikenteelle valmistuneiden teiden tuotoista.

Liikennepalveluiden ja muun tienpidon tuotot vähentyivät edellisvuodesta 78 Mmk eli 2 %. Liiketoiminnan tuotot eli nettobudjetoitu maksullinen toiminta oli 46,5 Mmk suurempaa kuin vuonna 1992. Tämä johtui siitä, että nettobudjetoinnin myötä mukaan laskettiin myös kehitysyhteistyöprojektien tuotot.

Toimintakulut kasvoivat vuodesta 1992 2,1 %. Toimintakulut olivat 6018,5 Mmk. Toimintakuluihin laskettiin mukaan varsinaisten toimintakulujen lisäksi keskeneräisen tuotannon arvon muutoserät, jotka kasvattivat toimintakuluja. Ilman muutoseriä toimintakulut supistuivat.

Palkat ja sosiaalikulut olivat 1545,2 Mmk eli 121,2 Mmk vähemmän kuin vuonna 1992. Vähennystä tuli 7,3 % vuoteen 1992 verrattuna. Siitä 3,1 % yksikköä aiheutui vakinaisen henkilöstön vähentymisestä ja 1,5 % - yksikköä määräaikaisten vähentymisestä. Matka- ja majoituskulut vähentyivät 8,5 Mmk (6,3 %).

Urakat vähentyivät 175 Mmk:lla (8,2 %) ollen 1967,6 Mmk vuonna 1993. Osa vähennyksestä johtui tienpitoainesten toimitusurakoiden siirtymisestä urakoiden kustannuslajilta aineisiin ja tarvikkeisiin. Aineissa ja tarvikkeissa olikin kasvua 78,8 Mmk.

Urakointiosuus (34,6 %) ja vieraan työn osuus (51,3 %) vuosikustannuksista laskien pienentyivät molemmat yhdellä prosenttiyksiköllä edelliseen vuoteen verrattuna.

Pienkalustohankinnat putosivat puoleen (60,8 Mmk) vuoteen 1991 verrattuna.

Konsulttipalvelut pienentyivät n. 40 Mmk eli n. 15 % vuodesta 1992.

Käyttökate kasvoi 17,8 %. Vuonna 1993 käyttökate oli 10,7 % tuotoista, kun vuotta aikaisemmin se oli 9,4 %.

Vuosikustannukset vähentyivät 265,2 Mmk:lla 5690,6 Mmk:aan. Vähennys on 4,5 %. Suurin osa vuosikustannusten vähentymisestä johtunee taloudellisuuden parantumisesta (n. 110 Mmk) ja loppuosa (n. 85 Mmk) johtuu tuotantovolyymien supistumisesta.

Vuosikustannukset ovat kyseisenä vuonna syntyneitä toimintakuluja eli ne eivät sisällä varastojen muutoksista (esim. tiehankkeet) aiheutuvia korjauseriä eikä valmistusta omaan käyttöön (talonrakennukset).

Yleisessä suhdannekehityksessä taantuma päättyi syksyllä 1993, mutta selvää käännettä ei kertomusvuoden aikana vielä tapahtunut.

Tuottavuus ja taloudellisuus kehittyivät hyvin. Jalostusarvo henkilöä kohden kasvoi 5,8 %. Tämä johtui käyttökateen kasvusta ja henkilömäärän vähenemisestä. Taloudellisuus parani 3,6 % vuonna 1993. Rakentamisessa muutos oli 9,3 %, kunnossapidossa -4,7 % ja organisaatiossa 4,6 %. Rakentamisessa taloudellisuuden paranemiseen vaikutti vahvasti sillanrakentamisen hyvä taloudellisuuden paranema (19,5 %).

Pääoman tuottavuutta kuvaava sidotun pääoman tuotto (SPOT) kasvoi 7,3 %:sta 9,5 %:iin. SPOT:n paraneminen johtui sekä suhteellisen kannattavuuden eli tulosprosentin kasvusta että pääoman kiertonopeuden parantumisesta.

Sidotun pääoman kiertonopeus parani 1,04:stä 1,12:een eli 7,7 %. Vaihto-omaisuuden kiertonopeus kasvoi 12,7 % eli 1,42:sta 1,60:een. Se johtui siitä, että keskeneräisten tiehankkeiden sekä aine- ja tarvikkevarastojen kiertonopeudet paranivat n. 25 %. Suurin vaikutus oli kuitenkin keskeneräisten tiehankkeiden valmistumisella, 308,7 Mmk eli 79 % vaihto-omaisuuden muutoksesta. Maa-ainesvaraston kiertonopeus heikkeni.

Maksullisen toiminnan osalta siirryttiin vuonna 1993 nettobudjettiin. Samalla uusi maksuperustelaki edellytti muiden kuin julkisoikeu-

dellisten suoritteiden osalta liiketaloudellista hinnoittelua. Ts. luovuttiin omakustannusarvohinnoittelusta. Näistä syistä vuosi oli monessakin mielessä kokeilu- ja oppimisvuosi. Lisäksi taloudellinen lama maassa teki kysynnän ennustamisen entistäkin vaikeammaksi.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kysyntä väheni ja tuottoja saatiin vain 3,4 milj. mk (arvio 4,5 milj. mk). Kustannuksia syntyi 6,1 milj. mk, joten toiminta oli 2,7 milj. mk tappiollista. Kustannuksiin sisältyy 0,2 milj. mk erikoiskuljetuslupajärjestelmän kehittelykustannuksia. Järjestelmän arvioidaan alentavan lupakäsittelyn kustannuksia tulevaisuudessa.

Liiketaloudellisten suoritteiden myynnin määrä jäi hieman budjetoitua vähäisemmäksi, mutta kannattavuus toteutui suunniteltua parempana. Myynnin määräksi oli arvioitu 72 milj. mk ja ylijäämäksi 0,8 milj. mk. Toteutunut myynnin määrä oli 64 milj. mk ja toiminnasta jäänyt ylijäämä 3,2 milj. mk. Tästä saatiin toiminnan tulosprosentiksi 5,1 %, mitä voitiin pitää varsin hyvänä harjoitteluvuoden tuloksena.

LIITTEET Talousarvion toteutumalaskelma 1993
Tuloslaskelma
Tase
Tunnusluvut

TALOUSARVIOTILI		TULOARVIO	KERTYNYT	MUUTOS EDELL. VUOTEEN	VERTAILU TALOUSAR- VIOON
		mk	mk	%	mk
123122	Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapito menoista	65 000 000	70 915 105	0,3	5 915 105 (+)
123123	Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä	41 000 000	58 056 255	32,9	17 056 255 (+)
123124	Tielaitoksen sekalaiset tulot	6 000 000	3 198 467	-74,6	-2 801 533 (-)
123125	Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kust.	100 000 000	99 630 915	0,5	- 369 085 (-)
123904	Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset		232 093	-44,6	
123905	Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti		3 609 978	37,6	
123909	Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiysrahat sekä sosiaaliturvamaksut		3 826 642 *)	-81,0	
123910	Muut sekalaiset tulot (KELA:n korvaukset työterveyshuollon kustannuksista)		4 772 303 *)	11,0	
TULOT YHTEENSÄ			244 241 758	-13,5	

*) siltä osin kuin ne koskevat vuotta 1992 tai muuta momenttia kuin 31.24.21

TALOUSARVIOTILI		MÄÄRÄRAHA VUODELTA 93 / EDELLISILTÄ VUOSILTA	KÄYTETTÄVIS- SÄ	KÄYTETTY	MUUTOS EDELL. VUOTEEN	VERTAILU TALOU- SARVIOON TAI SIIRRETTY VUODELLE 1994	
			mk	mk	%	mk	%
245061	Lähialue yhteistyö ja yhteistyö Baltian maiden kanssa (sm)	sm 48 356	48 356	43 250		*)	
255077	Työsiirtoloille järjestettävät työt (sm 3v)	TA 4 500 000 sm 1 353 335	5 853 335	5 401 437	22,8	451 898	7,7
280705	VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutusohjeiden mukainen toiminta (am)		597 748	539 241	235,9		
291901	Korkeakouluopiskelijoiden harjoittelu (am)			250 219	24,8		
*) 5 106 tuloutettu valtiolle							
312421	Yleisten teiden perustienpito (sm 2v)	TA 3 811 600 000 EM -684 884 LTA -22 990 000 sm 358 825 238	4 146 750 354	3 710 896 321*)	-1,9	435 854 033	10,5
312474	Talonrakennukset (sm 3v)	TA 29 000 000 sm 12 605 650**)	41 605 650	33 656 706	29,5	7 947 695	19,1
312477	Tieverkon kehittäminen (sm 2v)	TA 1 409 000 000 LTA 175 000 000 sm 305 920 586	1 889 920 586	1 451 445 715	-18,6	438 474 871	23,2
312478	Ulkopuolisille tehtävät tietyöt (am)	TA 100 000 000	100 000 000	97 844 014	-17,0	2 155 986 (+)	
312487	Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (am)	TA 198 000 000	198 000 000	197 981 317	-15,0	18 683 (+)	
3124	Yhteensä		6 376 276 590	5 491 824 073			
*) Menot		3 805 954 240	**) 1 249 mk tuloutettu valtiolle				
Nettutulot		95 057 919					
		3 710 896 321					

TALOUSARVIOTILI		MÄÄRÄRAHA VUODELTA 93 / EDELLISILTÄ VUOSILTA	KÄYTETTÄVIS- SÄ	KÄYTETTY	MUUTOS EDEL- LUOTEEN	VERTAILU TALOU- SARVIOON TAI SIIRRETTY VUODELLE 1994	
			mk	mk	%	mk	%
312531	Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista (k)	4 290 000	4 290 000	4 290 000	22,9		
312550	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (am)	TA 142 000 000	142 000 000	138 857 213	2,9	3 142 787 (+)	
312551	Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (sm 3v)	TA 50 000 000 sm 8 856 380	58 856 380	29 462 108	24,7	29 394 272	49,9
3125	Yhteensä		205 146 380	172 609 321			
340602	Työvoimapolitiikan toimeenpano, palkkaukset (am)			61 827 936	-21,9		
3406025	Muut menot (am)	16 545 000	16 545 000	9 070 774	-38,6	7 474 226 (+)	
340662	Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (am)	8 598 324	8 598 324	8 598 324	11,5	0	
340677	Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (sm 3v)	149 240 000 sm 25 249 958 *)	174 489 958	137 147 102	4,1	37 337 222	21,4
3406	Yhteensä		199 633 282	216 644 136			
MENOT YHTEENSÄ			6 849 633 846	5 887 311 677	-7,2		
*) 5 634 mk tuloutettu valtiolle							

<u>TULOSLASKELMA</u>		TIELAITOS YHTEENSÄ		
		1991	1992	1993
TUOTOT				
LIIKENTEELLE VALMISTUVAT TIET		2381,4	2705,2	2922,2
LIIKENNEPALVELUT JA MUU TIENPITO		3778,2	3695,2	3617,0
TUOTOT LIIKETOIMINNASTA		24,2	26,5	73,0
TUOTOT MUILTA PIIREILTÄ		7,0	12,0	59,0
TUOTTOJEN OIKAISUERÄT		-18,7	68,0	69,1
	TUOTOT YHTEENSÄ	6172,1	6506,9	6740,3
TOIMINTAKULUT				
PALKAT JA SOSIAALIKULUT		1696,4	1666,4	1545,2
MATKA- JA MAJOITUSKULUT		135,9	134,4	125,9
VUOKRAT		78,5	84,4	82,4
AINEET JA TARVIKKEET		533,1	597,0	675,8
MAA-AINEKSET		15,4	16,1	8,8
PIENKALUSTO		120,3	77,1	60,8
TIEALUEET		216,4	212,8	189,3
URAKAT		2131,2	2142,9	1967,6
KONSULTTIPALVELUT		298,1	268,5	228,6
KONE-, KULJETUS, JA MUUT ULKOPUOLISET PALVELUT		778,5	718,8	722,3
PALVELUT MUILTA PIIREILTÄ		4,3	15,9	55,5
LAUTTAHANKINNAT		0,0	21,5	28,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN (TALONRAK. -)		-39,5	-46,3	-41,4
AINEVARASTON MUUTOS (-/+)		-4,4	21,9	32,1
MAA-AINESVARASTON MUUTOS (-/+)		3,8	1,9	7,1
SUUNNITELMAVARASTON MUUTOS (-/+)		-20,0	42,7	26,3
KESKENER. TIEHANKKEIDEN ARVON MUUTOS (-/+)		-320,7	-72,5	299,6
VIIMEISTELYTÖIDEN ARVON MUUTOS (+/-)		32,7	-9,1	4,2
	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	5660,0	5894,4	6018,5
KÄYTTÖKATE		512,1	612,5	721,8
POISTOT KALUSTOSTA		115,5	115,6	116,2
POISTOT RAKENNUKSISTA		41,8	37,0	36,7
TOIMINNAN TULOS		354,8	459,9	568,8
MUUT TUOTOT (+)		33,5	34,3	41,1
MUUT KULUT (+)		7,7	3,8	11,4
TILIKAUDEN TULOS		380,6	490,4	598,5
VUOSIKUSTANNUKSET		6008,0	5955,8	5690,6
HENKILÖMÄÄRÄ		10608	10171	9552

<u>TASE</u>	1991 31.12.	1992 31.12.	1993 31.12.
TASEEN VASTAAVAA			
RAHOITUSOMAISUUS	642,8	918,5	1080,2
MYYNTISAAMISET	31,9	27,5	27,5
SIIRTOSAAMISET	0,0	0,0	0,0
ENNAKKOMAKSUT (MAKSETUT)	16,7	16,2	8,3
SAAMISET VALTIOLTA			
SAAMISET TIEINVESTOINNEISTA	142,8	368,4	542,8
SAAMISET TIEINV. VIIMEISTELYTÖISTÄ	41,9	33,4	34,6
SAAMISET LIIKENNEPALVELUISTA YM	230,4	272,9	269,7
MUUT TILISAAMISET	174,6	193,7	182,9
SAAMISET LIIKETOIMINNASTA	4,5	6,4	14,5
 VAIHTO-OMAISUUS	 4211,6	 4143,5	 3752,8
TARVIKEVARASTOT	102,1	103,6	95,2
AINEVARASTOT	333,3	303,2	267,7
MAA-AINESVARASTOT	248,9	249,7	241,0
SUUNNITELMAVARASTO	1291,5	1229,6	1200,3
KESKENERÄISET TIEHANKKEET	2235,8	2257,4	1948,7
 KÄYTTÖOMAISUUS	 1503,4	 1484,2	 1473,6
MAA- JA VESIALUEET	77,2	80,4	86,0
RAKENNUKSET	839,7	777,0	789,8
KALUSTO JA KONEET	567,7	585,4	578,7
OSAKKEET JA OSUudet	5,7	5,0	5,8
MUU PITKÄVAIKUT. KÄYTTÖOMAISUUS	13,1	36,4	13,3
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6357,8	6546,2	6306,6
 TASEEN VASTATTAVAA			
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	273,8	288,0	291,3
TILIVELAT	115,3	137,4	135,2
MUUT TILIVELAT	90,9	92,3	97,1
ENNAKKOMAKSUT (SAADUT)	0,9	0,8	3,8
SIIRTOVELAT			
JAKSOTUKSET	7,6	14,4	12,0
VIIMEISTELYTYÖT	41,8	33,7	34,7
MUUT SIIRTOVELAT	17,3	9,4	8,6
 PITKÄAIKAINEN VIERAS JA OMA PÄÄOMA (SPO)	 6084,1	 6258,1	 6015,3
VARASTOTILIVELKA	100,9	101,7	95,7
PITKÄAIKAISET ENNAKOT	2320,4	2457,7	2201,1
MUU SIDOTTU PÄÄOMA	3282,0	3208,3	3120,0
EDELLISTEN VUOSIEN VOITTO/TAPPIO	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	380,8	490,4	598,5
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6357,9	6546,1	6306,6

TUNNUSLUVUT	TIELAITOS YHTEENSÄ			
	1991	1992	1993	
1.	SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (SPOT %)	5,8	7,3	9,5
2.	TOIMINNAN TULOSPROSENTTI TUOTOISTA	5,8	7,1	8,4
3.	SIDOTUN PÄÄOMAN KIERTONOPEUS	1,01	1,04	1,12
4.	JALOSTUSARVO / HENKILÖ (tmk)	215,6	232,4	246,0
5.	PALKKAKUSTANNUKSET JA SOSIAALIKULUT / HENKILÖ (t	159,9	163,8	161,8
6.	JALOSTUSARVO / HLÖ - PALKAT+SOS.KULUT / HLÖ (tmk)	55,7	68,5	84,2
7.	KÄYTTÖKATE PROSENTTIA TUOTOISTA	8,3	9,4	10,7
8.	VARSINAISET TOIMINTAKULUT PROSENTTIA TUOTOISTA	91,7	90,6	89,3
7B.	KÄYTTÖKATE PROSENTTIA VUOSIKUSTANNUKSISTA	8,53	10,28	12,68
8B.	VUOSIKULUT / VUOSIKUSTANNUKSET	0,94	0,99	1,06
9B.	URAKKAPROSENTTI VUOSIKUSTANNUKSISTA	35,47	35,98	34,58
10B.	VIERAAN TYÖN OSUUS PROS. VUOSIKUSTANNUKSISTA	53,39	52,56	51,28
11.	VAIHTO-OMAIUUDEEN KIERTONOPEUS (KERT/VUOSI)	1,34	1,42	1,60
11B.	VAIHTO-OM. KIERTONOPEUS VUOSIKUSTANNUKSILLA	1,43	1,44	1,52
12.	AINE- JA TARVIKEVARASTON KIERTONOPEUS	1,22	1,47	1,86
13.	MAA-AINESVARASTON KIERTONOPEUS	0,06	0,06	0,04
14.	AINE-, TARVIKE- JA AINESVARASTON KIERTONOPEUS	0,80	0,93	1,13
15.	KESKENERÄISTEN TIEHANKKEIDEN KIERTONOPEUS	1,07	1,20	1,50
16.	KESK. TIEHANKKEET PROS. KOKO VAIHTO-OMAI.	53,1	54,5	51,9
17.	KESK. TIEHANKKEET PROSENTTIA KOKO PÄÄOMASTA	35,2	34,5	30,9
18.	KESK. TIEHANKKEET PROS. SIDOTUSTA PÄÄOMASTA	36,7	36,1	32,4
19.	SUUNNITELMAVARASTO PROS. KOKO VAIHTO-OM.	30,7	29,7	32,0
20.	KÄYTTÖOMAIUUUS PROS. SIDOTUSTA PÄÄOMASTA	24,7	23,7	24,5
21.	KÄYTTÖOM. PROS. LIIK.PALV. JA MUU TIENPIDOSTA	39,8	40,2	40,7